

Tennet B.V.
T.a.v. de heer Kroon
Postbus 718
6800 AS Arnhem

Den Haag, 12 september 2013

Aantal bijlage(n): 1

Uw kenmerk: -

Ons kenmerk: 104376/11.B908

Contactpersoon: Edin Ibrovic | Edin.Ibrovic@acm.nl | 070 - 722 2519

Onderwerp: Reactie op uw plan van aanpak

Geachte heer Kroon,

Naar aanleiding van het onderzoek¹ naar de spanningskwaliteit in Nederland dat de NMa (de rechtsvoorganger van ACM) in 2012 door SEO en Laborelec liet uitvoeren, heeft de NMa de netbeheerders per brief van 5 februari 2013 gevraagd een plan van aanpak te ontwikkelen voor het implementeren van de door NMa opgesomde maatregelen.

Op 20 mei 2013 hebben de gezamenlijke netbeheerders aan ACM een plan van aanpak gestuurd ter implementatie van de verbetermaatregelen op basis van het genoemde onderzoek. Met deze brief geeft ACM haar reactie op het plan van aanpak en legt nader uit welke tekortkomingen ACM heeft geconstateerd in het plan van aanpak. Vanwege het grote belang van dit project, vraagt ACM de netbeheerders om een verbeterd plan van aanpak op te stellen om de gesignaleerde tekortkomingen weg te nemen.

ACM verzoekt TenneT om het plan van aanpak te wijzigen met inachtneming van zowel de onderdelen van algemene aard in bijlage 1 als de voor TenneT specifieke onderdelen in bijlage 2. ACM geeft er de voorkeur aan als u de onderdelen van het plan van aanpak die gezamenlijk met de regionale netbeheerders zijn opgesteld, verder in samenwerking met de regionale netbeheerders uitwerkt. Voor wat betreft de voor TenneT specifieke onderdelen vraagt ACM TenneT om een afzonderlijk, herzien plan van aanpak op te stellen. ACM ontvangt dit bijgewerkte plan van aanpak van TenneT graag uiterlijk op vrijdag 20 december 2013. Indien u over de inhoud van deze brief met ACM wenst te overleggen, dan bestaat de mogelijkheid voor een tussentijds gezamenlijk overleg tussen de netbeheerders en ACM.

Mocht uw reactie naar uw oordeel vertrouwelijke gegevens bevatten, dan wil ik u vragen gemotiveerd aan te geven welke gegevens als vertrouwelijk moeten worden aangemerkt. U dient hierbij aan te sluiten op de vertrouwelijkheidsgronden in de Wet openbaarheid van bestuur (artikelen 10 en 11).

¹ <https://www.acm.nl/nl/publicaties/publicatie/10965/Eindrapport-Advies-over-spanningskwaliteit/>

Deze brief zal tevens per email worden verzonden naar de contactpersonen van uw bedrijf. Een afschrift van deze brief wordt bovendien naar uw branchevereniging Netbeheer Nederland verstuurd. Zoals ACM reeds in de brief van 18 april 2013 heeft vermeld, pleit ACM voor maximale transparantie rondom deze zaak. Daarom zal ACM deze brief, uw plan van aanpak en uw aangepaste versie van het plan van aanpak op haar website (www.acm.nl) plaatsen.

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen of opmerkingen hebben, dan kunt u contact opnemen met dhr. Edin Ibrovic, bereikbaar via telefoonnummer 070 – 722 2519 of via Edin.Ibrovic@acm.nl, of mevr. Yvonne Beyer, bereikbaar via telefoonnummer 070 – 722 2043 of via Yvonne.Beyer@acm.nl. Bij een schriftelijke reactie verzoek ik u te refereren aan 104376.

Hoogachtend,

Autoriteit Consument en Markt
namens deze,

w.g. dd 12 september 2013

mr. L.A.G. Moelker
Teammanager Directie Energie

BIJLAGE 1: ALGEMENE OPMERKINGEN OVER HET PLAN VAN AANPAK

Zoals vermeld in de bijbehorende brief, geeft ACM in deze bijlage enkele opmerkingen van algemene aard over het plan van aanpak van de netbeheerders van elektriciteitsnetten. In de brief van 18 april 2013 heeft ACM aan netbeheerders uitstel verleend voor het opleveren van het plan van aanpak en heeft tevens een aantal opmerkingen gemaakt over specifieke onderdelen van de opdracht. Na een analyse van het door netbeheerders opgestelde plan van aanpak concludeert ACM dat de netbeheerders onvoldoende rekening hebben gehouden met de opmerkingen van ACM. ACM verzoekt de netbeheerders het plan van aanpak aan te passen dan wel uit te breiden op basis van de eerder verstrekte opmerkingen en onderstaande opmerkingen.

1. Onvoldoende onderbouwing voor gemaakte keuzes

ACM constateert dat de netbeheerders in het plan van aanpak weinig tot geen onderbouwing hebben gegeven voor de keuzes die zij hebben gemaakt over de wijze waarop zij de aanbevelingen van SEO en Laborelec willen implementeren. Zoals de rechtsvoorganger van ACM in haar brief van 8 februari 2013 heeft vermeld, dienen de netbeheerders meerdere opties uit te werken. Indien het uitwerken van meerdere opties niet mogelijk is, dienen de netbeheerders dit onderbouwd in hun herziene plan van aanpak aan te geven. Die verschillende opties dienen vervolgens te worden voorzien van een analyse van de voor- en nadelen. Doel van ACM was om hiermee inzicht te verkrijgen in de afwegingen die de netbeheerders maken over de manier waarop de aanbevelingen SEO en Laborelec worden geïmplementeerd.

Na telefonisch overleg met dhr. Cobben hebben de netbeheerders een aanvullend memo opgesteld aan ACM gestuurd. Dit aanvullende memo bevat twee alternatieve opties voor de implementatie van de aanbevelingen over het meten van spanningdips in MS-netten en over het aantal weekmetingen van spanningskwaliteit in de MS- en LS-netten. Dit memo bevat een vergelijking van de twee mogelijke opties en concludeert met de voorkeursoptie van de netbeheerders.

ACM ziet in het aanvullende memo een aantal verbeteringen. Echter, volgens ACM ontbreekt nog een uitwerking van de verschillende opties, een analyse van de voor- en nadelen van verschillende opties en een onderbouwing waarom netbeheerders een voorkeur geven aan een optie. Daarom vraagt ACM de netbeheerders om deze afweging ook voor de andere maatregelen in het plan van aanpak inzichtelijk te maken.

2. Onderbouwing van kosten van maatregelen

ACM constateert dat de netbeheerders in het plan van aanpak weinig tot geen onderbouwing hebben gegeven voor de verwachte kosten voor de implementatie van de aanbevelingen van SEO en Laborelec. Zoals de rechtsvoorganger van ACM in haar brief van 8 februari 2013 heeft vermeld, dienen de netbeheerders een kwantitatieve onderbouwing te geven van de verwachte kosten.

ACM is van oordeel dat een goede, kwantitatieve onderbouwing van de kosten in het plan van aanpak ontbreekt en verzoekt de netbeheerders om een meer gedetailleerde onderbouwing hiervan. Hieronder volgen twee concrete voorbeelden:

- a. Een voorbeeld betreft de kostenpost van € 540.000 voor de implementatie van een uniforme registratie voor de klachten van afnemers over spanningskwaliteit. De enige onderbouwing die voor dit bedrag gegeven wordt is een grove inschatting van 9 netbeheerders die elk 600 uur hieraan zullen besteden waarvan elk uur € 100 kost. Voor dit specifieke voorbeeld is een vergelijking met soortgelijke projecten/systemen nuttig: bijvoorbeeld met het Nestor registratiesysteem voor storingen. Ook ziet ACM niet in dat elke netbeheerder exact hetzelfde aantal uren aan dit project zal besteden, gezien de verschillen van de reeds aanwezige IT-infrastructuren bij de verschillende netbeheerders.
- b. Een ander voorbeeld betreft de kosten voor de aanschaf en installatie van een meetinrichting voor het meten van spanningsdips in (E)HS/MS-stations, waarvoor de netbeheerders een bedrag van € 10.000 geschat hebben. Volgens SEO en Laborelec zijn de kosten van een meetinrichting vele malen lager. ACM mist daarom een onderbouwing van hoe deze schatting van de netbeheerders tot stand is gekomen.

Naast een meer gedetailleerde onderbouwing van de kosten voor de implementatie wil ACM dat netbeheerders ook de huidige kosten van het PQM project bij het plan van aanpak betrekken en niet uitsluitend over “meerkosten” spreken. Hierdoor wordt beter inzichtelijk gemaakt welke werkelijke kosten met de maatregelen gemoeid zijn.

3. Vertrouwelijkheid van de data

In het plan van aanpak wordt voor de implementatie van maatregel 3a (monitoring EHS- en HS-aansluitingen) en maatregelen 10, 11 en 12 (impact van speciale projecten) door de netbeheerders gewezen op het risico van de (bedrijfs)vertrouwelijkheid van de meetgegevens van aangeslotenen in relatie tot artikel 79 van de Elektriciteitswet 1998.

ACM is van oordeel dat vertrouwelijkheid geen rol speelt bij het implementeren van de aanbevelingen van SEO en Laborelec. Dit is ook niet gebleken uit enkele bijeenkomsten² tussen ACM, netbeheerders en afnemersorganisaties. Destijds heeft geen van de aanwezige partijen concrete ideeën of bezwaren heeft geopperd met betrekking tot de vertrouwelijkheid van de data over spanningskwaliteit. Ook behelst het plan van aanpak van de gezamenlijke netbeheerders geen inhoudelijke toelichting over welke gegevens van de spanningskwaliteit als vertrouwelijk kunnen worden aangemerkt en waarom. ACM is daarom van mening dat spanningskwaliteitskenmerken, zoals opgenomen in hoofdstuk 3.2 van de Netcode Elektriciteit, niet kunnen worden beschouwd als bedrijfsvertrouwelijke data. Indien de netbeheerders hierover een ander standpunt innemen, dienen zij dit in hun plan van aanpak goed te onderbouwen.

² De eerste bijeenkomst is gehouden op 9 januari 2013 bij de NMa en de tweede bijeenkomst is gehouden op 19 maart 2013 bij Netbeheer Nederland.

4. Ontwikkeling van openbare rapportage tool

ACM constateert dat de netbeheerders in het plan van aanpak te beperkt hebben aangegeven welke gegevens, over welke periode en op welke manier in de openbare rapportage tool kunnen worden geraadpleegd. Tijdens de twee genoemde bijeenkomsten is uitgebreid ingegaan op de wijze hoe een rapportage tool op het internet ingericht kan worden. Zo spraken ACM en de afnemersorganisaties een voorkeur uit om een zoekfunctie in te richten aan de hand van de postcode. ACM vraagt de netbeheerders om meer duidelijkheid te bieden over welke meetgegevens worden opgenomen en hoe de rapportage tool ingericht zal worden. Ook vraagt ACM dat netbeheerders nader uitleggen wat bedoeld wordt met de term "toetsresultaten". Tot slot vraagt ACM de netbeheerders om inzichtelijk te maken welke ruwe meetgegevens voor bijvoorbeeld onderzoeksinstituten en universiteiten beschikbaar worden gemaakt.

5. Beschikbaarheid data voor individuele afnemer

De netbeheerders doen in het plan van aanpak het voorstel om bij afnemers een bedrag van € 400 in rekening te brengen voor een aanvraag over de meetgegevens op de eigen aansluiting van een individuele afnemer. ACM is het oneens met de netbeheerders dat een afnemer dient te betalen voor deze informatieverstrekking. Deze verplichting is immers reeds in artikel 3.3.5 van de Netcode Elektriciteit³ opgenomen zonder dat hier tot op heden kosten voor de afnemer aan verbonden waren. Daarentegen is ACM het eens met de netbeheerders dat aan afnemers op wiens aansluiting de spanningskwaliteit wordt gemeten, die afnemers van hun netbeheerder een brief dienen te ontvangen dat zij recht hebben om de meetgegevens van hun eigen aansluiting in te zien.

³ Artikel 3.3.5 van de Netcode Elektriciteit stelt: "De netbeheerder stelt de meetresultaten van de in 3.3.3 bedoelde metingen, betrekking hebben op een bepaalde aansluiting, desgevraagd te beschikking aan de desbetreffende aangeslotene."

BIJLAGE 2: OPMERKINGEN OVER SPECIFIEKE ONDERDELEN VAN TENNET

Zoals vermeld in de bijbehorende brief, geeft ACM in deze bijlage enkele opmerkingen over het plan van aanpak die uitsluitend TenneT betreffen. ACM vraagt TenneT het plan van aanpak aan te passen dan wel uit te breiden op basis van onderstaande opmerkingen.

6. Opdracht van ACM foutief overgenomen

In de opdracht van ACM van 8 februari 2013 heeft ACM per abuis bij randnummers 10 en 11 in de bijlage bij de brief dezelfde tekst opgenomen. Deze fout is gecorrigeerd in de brief van 18 april 2013 zodat randnummer 11 de juiste tekst bevatte. In het gezamenlijke plan van aanpak van de netbeheerders is echter niet de gecorrigeerde versie van de opdracht van ACM gebruikt. ACM vraagt TenneT dit te herstellen in het herziene plan van aanpak en dit plan uit te breiden met het betreffende onderdeel van de opdracht van de NMa.

7. Monitoring van EHS- en HS-aansluitingen

ACM constateert dat TenneT tot op heden geen inventarisatie heeft gemaakt van de verschillende opties voor het implementeren van deze maatregel. Hiervoor ziet ACM ten minste de volgende opties:

1. In aansluitingen waar geen geschikte meetmiddelen (spanningstransformatoren) aanwezig zijn, dient TenneT te onderzoeken in hoeverre de spanningstransformatoren van de bedrijfsmetingen geschikt zijn om PQM metingen te laten uitvoeren;
2. In aansluitingen waar geen geschikte meetmiddelen (spanningstransformatoren) aanwezig zijn, dient TenneT te onderzoeken in hoeverre de spanningstransformatoren van de comptabele metingen geschikt zijn om PQM metingen te laten uitvoeren;
3. Een tussenoplossing tussen opties 1 of 2 en eventueel op termijn een planmatige aanpassing van de spanningstransformatoren in betreffende aansluitingen waarbij de meeste spanningskenmerken per direct bewaakt kunnen worden en op termijn alle spanningskenmerken.

ACM vraagt TenneT om ten minste bovenstaande of vergelijkbare opties uit te werken en te analyseren om te komen tot een goed onderbouwde voorkeursoptie in het herziene plan van aanpak. ACM acht het voor de hand liggend om gebruik te maken van de spanningstransformator van de comptabele meetinrichtingen, op voorwaarde dat deze optie technisch verantwoord is. Daarnaast verwijst ACM naar de analyse uit bijlage 1 voor wat betreft de betrouwbaarheid van de meetgegevens op de EHS- en HS-aansluitingen op het elektriciteitsnet van TenneT.

Bovendien wordt op pagina 12 van het plan van aanpak gesteld dat een gangbare uitbreiding op basis van het huidige PQM systeem niet mogelijk is. ACM vraagt TenneT om nadere uitleg waarom dit niet mogelijk is.

Naast het uitwerken van verschillende opties vraagt ACM een kwalitatieve analyse te zien van de voor- en nadelen van de verschillende opties en op basis daarvan de door TenneT onderbouwde keuze voor de voorkeursoptie.

Tot slot refereert ACM naar de mogelijkheden die ACM en VEMW hebben aangeboden om de door TenneT genoemde twijfels over mogelijke belemmerende omstandigheden weg te nemen. ACM constateert echter dat TenneT tot op heden hiervan geen gebruik heeft gemaakt. Ook heeft ACM van TenneT geen bevestiging ontvangen dat de brief richting de afnemers, op wiens aansluitingen de spanningskwaliteit gemeten zal worden, al verstuurd is. ACM vraagt TenneT om haar op de hoogte te stellen van de actuele stand van zaken met betrekking tot de brief aan afnemers.

8. Onvoldoende uitwerking van impact van speciale projecten

ACM constateert dat dit onderdeel van het plan van aanpak nog onvoldoende is uitgewerkt en dat TenneT meer duidelijkheid dient te geven over welke concrete stappen TenneT voorziet. ACM vraagt TenneT om inzichtelijk te maken welke kosten en welke planning met deze concrete stappen gemoeid zijn op basis van een nadere onderbouwing.

Bovendien vindt ACM dat TenneT de eventuele invloed van andere aspecten (zoals harmonischen in stromen) in beschouwing dient te nemen en dient te betrekken bij het vormen van een beeld over mogelijke veranderingen van de spanningskwaliteit naar aanleiding van de impact van speciale projecten. ACM erkent dat dit soort aspecten op dit moment geen onderdeel zijn van de regelgeving (in o.a. de technische codes) en PQM, maar verwijst naar het belang dat SEO en Laborelec hieraan toekennen in hun onderzoeksrapport.

Tot slot verwijst ACM naar de analyse uit bijlage 1 ten aanzien van de vertrouwelijkheid van meetgegevens die voortkomen uit het monitoren van de impact van speciale projecten.

BIJLAGE 3: OPMERKINGEN OVER SPECIFIEKE ONDERDELEN VAN DE REGIONALE NETBEHEERDERS

Zoals vermeld in de bijbehorende brief, geeft ACM in deze bijlage enkele opmerkingen over het plan van aanpak die uitsluitend de regionale netbeheerders betreffen. ACM vraagt de regionale netbeheerders het plan van aanpak aan te passen dan wel uit te breiden op basis van onderstaande opmerkingen.

9. Ontwikkeling van norm voor spanningsdips in MS-netten

ACM constateert dat de netbeheerders in hun aanvullende memo een tweede optie voor de implementatie van deze maatregel hebben voorgesteld: alle (E)HS/MS-stations voorzien van vaste meetapparatuur voor het meten van spanningsdips. Ook hebben de netbeheerders hun voorkeur uitgesproken voor de optie die in het plan van aanpak reeds was uitgewerkt.

Op basis van het plan van aanpak en het aanvullende is het ACM echter nog onduidelijk welke voor- en nadelen bij de twee opties zitten en dus welke optie het beste leidt tot een representatief beeld over de spanningsdips in MS-netten in Nederland. Het verkrijgen van een representatief beeld over de spanningsdips in MS-netten is immers het doel van deze maatregel. Derhalve vraagt ACM de regionale netbeheerders om verschillende opties uit te werken, inclusief een analyse van de voor- en nadelen zoals behandeld in punt 1 van Bijlage 1.

10. Vergroting steekproef MS- en LS-netten

ACM constateert dat de netbeheerders in hun aanvullende memo een tweede optie voor de implementatie van deze maatregel hebben voorgesteld: 120 weekmetingen plus een aantal themametingen. Ook hebben de netbeheerders in dit memo hun voorkeur uitgesproken voor deze optie van minder weekmetingen dan door SEO en Laborelec is aanbevolen.

ACM is het oneens met deze voorkeursoptie van de netbeheerders en blijft voorstander van 250 weekmetingen in de MS- en LS-netten zoals door SEO en Laborelec is aanbevolen. ACM vindt dat de winst in de betrouwbaarheid van de statistische uitspraak over de spanningskwaliteit in de netten in Nederland bij een vergroting van de steekproef van 120 naar 250 weekmetingen de extra kosten hiervoor rechtvaardigt. Deze mening van ACM is in lijn met de bevindingen van SEO en Laborelec.

ACM vraagt de regionale netbeheerders daarom om – net als in de oorspronkelijke opdracht van de rechtsvoorganger van ACM – 250 weekmetingen in de MS- en LS-netten uit te voeren vanaf 2014.

Cogas Infra & Beheer B.V.
T.a.v. de heer drs. M.M. Kirch
Postbus 71
7600 AB ALMELO

Den Haag, 16 september 2013

Aantal bijlage(n): 1

Uw kenmerk:

Ons kenmerk: 104376/10.B1492

Contactpersoon: Yvonne Beyer | Yvonne.Beyer@acm.nl | 070 - 722 2043

Onderwerp: Reactie op uw plan van aanpak

Geachte heer Kirch,

Naar aanleiding van het onderzoek¹ naar de spanningskwaliteit in Nederland dat de NMa (de rechtsvoorganger van ACM) in 2012 door SEO en Laborelec liet uitvoeren, heeft de NMa de netbeheerders per brief van 5 februari 2013 gevraagd een plan van aanpak te ontwikkelen voor het implementeren van de door NMa opgesomde maatregelen.

Op 20 mei 2013 hebben de gezamenlijke netbeheerders aan ACM een plan van aanpak gestuurd ter implementatie van de verbetermaatregelen op basis van het genoemde onderzoek. Met deze brief geeft ACM haar reactie op het plan van aanpak en legt nader uit welke tekortkomingen ACM heeft geconstateerd in het plan van aanpak. Vanwege het grote belang van dit project, vraagt ACM de netbeheerders om een verbeterd plan van aanpak op te stellen om de gesignaleerde tekortkomingen weg te nemen.

ACM verzoekt de regionale netbeheerders om het plan van aanpak te wijzigen met inachtneming van zowel de onderdelen van algemene aard in bijlage 1 als de voor de regionale netbeheerders specifieke onderdelen in bijlage 3. ACM geeft er de voorkeur aan als u de onderdelen van het plan van aanpak die gezamenlijk met TenneT zijn opgesteld, verder in samenwerking met TenneT uitwerkt. Voor wat betreft de voor de regionale netbeheerders specifieke onderdelen vraagt ACM de regionale netbeheerders om een afzonderlijk, herzien plan van aanpak op te stellen. ACM ontvangt dit bijgewerkte plan van aanpak van de regionale netbeheerders graag uiterlijk op vrijdag 20 december 2013. Indien u over de inhoud van deze brief met ACM wenst te overleggen, dan bestaat de mogelijkheid voor een tussentijds gezamenlijk overleg tussen de netbeheerders en ACM.

Mocht uw reactie naar uw oordeel vertrouwelijke gegevens bevatten, dan wil ik u vragen gemotiveerd aan te geven welke gegevens als vertrouwelijk moeten worden aangemerkt. U dient hierbij aan te sluiten op de vertrouwelijkheidsgronden in de Wet openbaarheid van bestuur (artikelen 10 en 11).

Deze brief zal tevens per email worden verzonden naar de contactpersonen van de bedrijven van de regionale netbeheerders. Een afschrift van deze brief wordt bovendien naar uw branchevereniging

¹ <https://www.acm.nl/nl/publicaties/publicatie/10965/Eindrapport-Advies-over-spanningskwaliteit/>

Netbeheer Nederland verstuurd. Zoals ACM reeds in de brief van 18 april 2013 heeft vermeld, pleit ACM voor maximale transparantie rondom deze zaak. Daarom zal ACM deze brief, uw plan van aanpak en uw aangepaste versie van het plan van aanpak op haar website (www.acm.nl) plaatsen.

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen of opmerkingen hebben, dan kunt u contact opnemen met dhr. Edin Ibrovic, bereikbaar via telefoonnummer 070 – 722 2519 of via Edin.Ibrovic@acm.nl, of mevr. Yvonne Beyer, bereikbaar via telefoonnummer 070 – 722 2043 of via Yvonne.Beyer@acm.nl. Bij een schriftelijke reactie verzoek ik u te refereren aan 104376.

Hoogachtend,

Autoriteit Consument en Markt
namens deze,

W.g.

drs. F.E. Koel
Teammanager Directie Energie

BIJLAGE 1: ALGEMENE OPMERKINGEN OVER HET PLAN VAN AANPAK

Zoals vermeld in de bijbehorende brief, geeft ACM in deze bijlage enkele opmerkingen van algemene aard over het plan van aanpak van de netbeheerders van elektriciteitsnetten. In de brief van 18 april 2013 heeft ACM aan netbeheerders uitstel verleend voor het opleveren van het plan van aanpak en heeft tevens een aantal opmerkingen gemaakt over specifieke onderdelen van de opdracht. Na een analyse van het door netbeheerders opgestelde plan van aanpak concludeert ACM dat de netbeheerders onvoldoende rekening hebben gehouden met de opmerkingen van ACM. ACM verzoekt de netbeheerders het plan van aanpak aan te passen dan wel uit te breiden op basis van de eerder verstrekte opmerkingen en onderstaande opmerkingen.

1. Onvoldoende onderbouwing voor gemaakte keuzes

ACM constateert dat de netbeheerders in het plan van aanpak weinig tot geen onderbouwing hebben gegeven voor de keuzes die zij hebben gemaakt over de wijze waarop zij de aanbevelingen van SEO en Laborelec willen implementeren. Zoals de rechtsvoorganger van ACM in haar brief van 8 februari 2013 heeft vermeld, dienen de netbeheerders meerdere opties uit te werken. Indien het uitwerken van meerdere opties niet mogelijk is, dienen de netbeheerders dit onderbouwd in hun herziene plan van aanpak aan te geven. Die verschillende opties dienen vervolgens te worden voorzien van een analyse van de voor- en nadelen. Doel van ACM was om hiermee inzicht te verkrijgen in de afwegingen die de netbeheerders maken over de manier waarop de aanbevelingen SEO en Laborelec worden geïmplementeerd.

Na telefonisch overleg met dhr. Cobben hebben de netbeheerders een aanvullend memo opgesteld aan ACM gestuurd. Dit aanvullende memo bevat twee alternatieve opties voor de implementatie van de aanbevelingen over het meten van spanningdips in MS-netten en over het aantal weekmetingen van spanningskwaliteit in de MS- en LS-netten. Dit memo bevat een vergelijking van de twee mogelijke opties en concludeert met de voorkeursoptie van de netbeheerders.

ACM ziet in het aanvullende memo een aantal verbeteringen. Echter, volgens ACM ontbreekt nog een uitwerking van de verschillende opties, een analyse van de voor- en nadelen van verschillende opties en een onderbouwing waarom netbeheerders een voorkeur geven aan een optie. Daarom vraagt ACM de netbeheerders om deze afweging ook voor de andere maatregelen in het plan van aanpak inzichtelijk te maken.

2. Onderbouwing van kosten van maatregelen

ACM constateert dat de netbeheerders in het plan van aanpak weinig tot geen onderbouwing hebben gegeven voor de verwachte kosten voor de implementatie van de aanbevelingen van SEO en

Laborelec. Zoals de rechtsvoorganger van ACM in haar brief van 8 februari 2013 heeft vermeld, dienen de netbeheerders een kwantitatieve onderbouwing te geven van de verwachte kosten.

ACM is van oordeel dat een goede, kwantitatieve onderbouwing van de kosten in het plan van aanpak ontbreekt en verzoekt de netbeheerders om een meer gedetailleerde onderbouwing hiervan. Hieronder volgen twee concrete voorbeelden:

- a. Een voorbeeld betreft de kostenpost van € 540.000 voor de implementatie van een uniforme registratie voor de klachten van afnemers over spanningskwaliteit. De enige onderbouwing die voor dit bedrag gegeven wordt is een grove inschatting van 9 netbeheerders die elk 600 uur hieraan zullen besteden waarvan elk uur € 100 kost. Voor dit specifieke voorbeeld is een vergelijking met soortgelijke projecten/systemen nuttig: bijvoorbeeld met het Nestor registratiesysteem voor storingen. Ook ziet ACM niet in dat elke netbeheerder exact hetzelfde aantal uren aan dit project zal besteden, gezien de verschillen van de reeds aanwezige IT-infrastructuren bij de verschillende netbeheerders.
- b. Een ander voorbeeld betreft de kosten voor de aanschaf en installatie van een meetinrichting voor het meten van spanningsdips in (E)HS/MS-stations, waarvoor de netbeheerders een bedrag van € 10.000 geschat hebben. Volgens SEO en Laborelec zijn de kosten van een meetinrichting vele malen lager. ACM mist daarom een onderbouwing van hoe deze schatting van de netbeheerders tot stand is gekomen.

Naast een meer gedetailleerde onderbouwing van de kosten voor de implementatie wil ACM dat netbeheerders ook de huidige kosten van het PQM project bij het plan van aanpak betrekken en niet uitsluitend over “meerkosten” spreken. Hierdoor wordt beter inzichtelijk gemaakt welke werkelijke kosten met de maatregelen gemoeid zijn.

3. Vertrouwelijkheid van de data

In het plan van aanpak wordt voor de implementatie van maatregel 3a (monitoring EHS- en HS-aansluitingen) en maatregelen 10, 11 en 12 (impact van speciale projecten) door de netbeheerders gewezen op het risico van de (bedrijfs)vertrouwelijkheid van de meetgegevens van aangeslotenen in relatie tot artikel 79 van de Elektriciteitswet 1998.

ACM is van oordeel dat vertrouwelijkheid geen rol speelt bij het implementeren van de aanbevelingen van SEO en Laborelec. Dit is ook niet gebleken uit enkele bijeenkomsten² tussen ACM, netbeheerders en afnemersorganisaties. Destijds heeft geen van de aanwezige partijen concrete ideeën of bezwaren heeft geopperd met betrekking tot de vertrouwelijkheid van de data over spanningskwaliteit. Ook behelst het plan van aanpak van de gezamenlijke netbeheerders geen inhoudelijke toelichting over welke gegevens van de spanningskwaliteit als vertrouwelijk kunnen worden aangemerkt en waarom. ACM is daarom van mening dat spanningskwaliteitskenmerken, zoals opgenomen in hoofdstuk 3.2 van de Netcode Elektriciteit, niet kunnen worden beschouwd als

² De eerste bijeenkomst is gehouden op 9 januari 2013 bij de NMa en de tweede bijeenkomst is gehouden op 19 maart 2013 bij Netbeheer Nederland.

bedrijfsvertrouwelijke data. Indien de netbeheerders hierover een ander standpunt innemen, dienen zij dit in hun plan van aanpak goed te onderbouwen.

4. Ontwikkeling van openbare rapportage tool

ACM constateert dat de netbeheerders in het plan van aanpak te beperkt hebben aangegeven welke gegevens, over welke periode en op welke manier in de openbare rapportage tool kunnen worden geraadpleegd. Tijdens de twee genoemde bijeenkomsten is uitgebreid ingegaan op de wijze hoe een rapportage tool op het internet ingericht kan worden. Zo spraken ACM en de afnemersorganisaties een voorkeur uit om een zoekfunctie in te richten aan de hand van de postcode. ACM vraagt de netbeheerders om meer duidelijkheid te bieden over welke meetgegevens worden opgenomen en hoe de rapportage tool ingericht zal worden. Ook vraagt ACM dat netbeheerders nader uitleggen wat bedoeld wordt met de term "toetsresultaten". Tot slot vraagt ACM de netbeheerders om inzichtelijk te maken welke ruwe meetgegevens voor bijvoorbeeld onderzoeksinstituten en universiteiten beschikbaar worden gemaakt.

5. Beschikbaarheid data voor individuele afnemer

De netbeheerders doen in het plan van aanpak het voorstel om bij afnemers een bedrag van € 400 in rekening te brengen voor een aanvraag over de meetgegevens op de eigen aansluiting van een individuele afnemer. ACM is het oneens met de netbeheerders dat een afnemer dient te betalen voor deze informatieverstrekking. Deze verplichting is immers reeds in artikel 3.3.5 van de Netcode Elektriciteit³ opgenomen zonder dat hier tot op heden kosten voor de afnemer aan verbonden waren. Daarentegen is ACM het eens met de netbeheerders dat aan afnemers op wiens aansluiting de spanningskwaliteit wordt gemeten, die afnemers van hun netbeheerder een brief dienen te ontvangen dat zij recht hebben om de meetgegevens van hun eigen aansluiting in te zien.

³ Artikel 3.3.5 van de Netcode Elektriciteit stelt: "De netbeheerder stelt de meetresultaten van de in 3.3.3 bedoelde metingen, betrekking hebben op een bepaalde aansluiting, desgevraagd te beschikking aan de desbetreffende aangeslotene."

BIJLAGE 2: OPMERKINGEN OVER SPECIFIEKE ONDERDELEN VAN TENNET

Zoals vermeld in de bijbehorende brief, geeft ACM in deze bijlage enkele opmerkingen over het plan van aanpak die uitsluitend TenneT betreffen. ACM vraagt TenneT het plan van aanpak aan te passen dan wel uit te breiden op basis van onderstaande opmerkingen.

6. Opdracht van ACM foutief overgenomen

In de opdracht van ACM van 8 februari 2013 heeft ACM per abuis bij randnummers 10 en 11 in de bijlage bij de brief dezelfde tekst opgenomen. Deze fout is gecorrigeerd in de brief van 18 april 2013 zodat randnummer 11 de juiste tekst bevatte. In het gezamenlijke plan van aanpak van de netbeheerders is echter niet de gecorrigeerde versie van de opdracht van ACM gebruikt. ACM vraagt TenneT dit te herstellen in het herziene plan van aanpak en dit plan uit te breiden met het betreffende onderdeel van de opdracht van de NMa.

7. Monitoring van EHS- en HS-aansluitingen

ACM constateert dat TenneT tot op heden geen inventarisatie heeft gemaakt van de verschillende opties voor het implementeren van deze maatregel. Hiervoor ziet ACM ten minste de volgende opties:

1. In aansluitingen waar geen geschikte meetmiddelen (spanningstransformatoren) aanwezig zijn, dient TenneT te onderzoeken in hoeverre de spanningstransformatoren van de bedrijfsmetingen geschikt zijn om PQM metingen te laten uitvoeren;
2. In aansluitingen waar geen geschikte meetmiddelen (spanningstransformatoren) aanwezig zijn, dient TenneT te onderzoeken in hoeverre de spanningstransformatoren van de comptabele metingen geschikt zijn om PQM metingen te laten uitvoeren;
3. Een tussenoplossing tussen opties 1 of 2 en eventueel op termijn een planmatige aanpassing van de spanningstransformatoren in betreffende aansluitingen waarbij de meeste spanningskenmerken per direct bewaakt kunnen worden en op termijn alle spanningskenmerken.

ACM vraagt TenneT om ten minste bovenstaande of vergelijkbare opties uit te werken en te analyseren om te komen tot een goed onderbouwde voorkeursoptie in het herziene plan van aanpak. ACM acht het voor de hand liggend om gebruik te maken van de spanningstransformator van de comptabele meetinrichtingen, op voorwaarde dat deze optie technisch verantwoord is. Daarnaast verwijst ACM naar de analyse uit bijlage 1 voor wat betreft de betrouwbaarheid van de meetgegevens op de EHS- en HS-aansluitingen op het elektriciteitsnet van TenneT.

Bovendien wordt op pagina 12 van het plan van aanpak gesteld dat een gangbare uitbreiding op basis van het huidige PQM systeem niet mogelijk is. ACM vraagt TenneT om nadere uitleg waarom dit niet mogelijk is.

Naast het uitwerken van verschillende opties vraagt ACM een kwalitatieve analyse te zien van de voor- en nadelen van de verschillende opties en op basis daarvan de door TenneT onderbouwde keuze voor de voorkeursoptie.

Tot slot refereert ACM naar de mogelijkheden die ACM en VEMW hebben aangeboden om de door TenneT genoemde twijfels over mogelijke belemmerende omstandigheden weg te nemen. ACM constateert echter dat TenneT tot op heden hiervan geen gebruik heeft gemaakt. Ook heeft ACM van TenneT geen bevestiging ontvangen dat de brief richting de afnemers, op wiens aansluitingen de spanningskwaliteit gemeten zal worden, al verstuurd is. ACM vraagt TenneT om haar op de hoogte te stellen van de actuele stand van zaken met betrekking tot de brief aan afnemers.

8. Onvoldoende uitwerking van impact van speciale projecten

ACM constateert dat dit onderdeel van het plan van aanpak nog onvoldoende is uitgewerkt en dat TenneT meer duidelijkheid dient te geven over welke concrete stappen TenneT voorziet. ACM vraagt TenneT om inzichtelijk te maken welke kosten en welke planning met deze concrete stappen gemoeid zijn op basis van een nadere onderbouwing.

Bovendien vindt ACM dat TenneT de eventuele invloed van andere aspecten (zoals harmonischen in stromen) in beschouwing dient te nemen en dient te betrekken bij het vormen van een beeld over mogelijke veranderingen van de spanningskwaliteit naar aanleiding van de impact van speciale projecten. ACM erkent dat dit soort aspecten op dit moment geen onderdeel zijn van de regelgeving (in o.a. de technische codes) en PQM, maar verwijst naar het belang dat SEO en Laborelec hieraan toekennen in hun onderzoeksrapport.

Tot slot verwijst ACM naar de analyse uit bijlage 1 ten aanzien van de vertrouwelijkheid van meetgegevens die voortkomen uit het monitoren van de impact van speciale projecten.

BIJLAGE 3: OPMERKINGEN OVER SPECIFIEKE ONDERDELEN VAN DE REGIONALE NETBEHEERDERS

Zoals vermeld in de bijbehorende brief, geeft ACM in deze bijlage enkele opmerkingen over het plan van aanpak die uitsluitend de regionale netbeheerders betreffen. ACM vraagt de regionale netbeheerders het plan van aanpak aan te passen dan wel uit te breiden op basis van onderstaande opmerkingen.

9. Ontwikkeling van norm voor spanningsdips in MS-netten

ACM constateert dat de netbeheerders in hun aanvullende memo een tweede optie voor de implementatie van deze maatregel hebben voorgesteld: alle (E)HS/MS-stations voorzien van vaste meetapparatuur voor het meten van spanningsdips. Ook hebben de netbeheerders hun voorkeur uitgesproken voor de optie die in het plan van aanpak reeds was uitgewerkt.

Op basis van het plan van aanpak en het aanvullende is het ACM echter nog onduidelijk welke voor- en nadelen bij de twee opties zitten en dus welke optie het beste leidt tot een representatief beeld over de spanningsdips in MS-netten in Nederland. Het verkrijgen van een representatief beeld over de spanningsdips in MS-netten is immers het doel van deze maatregel. Derhalve vraagt ACM de regionale netbeheerders om verschillende opties uit te werken, inclusief een analyse van de voor- en nadelen zoals behandeld in punt 1 van Bijlage 1.

10. Vergroting steekproef MS- en LS-netten

ACM constateert dat de netbeheerders in hun aanvullende memo een tweede optie voor de implementatie van deze maatregel hebben voorgesteld: 120 weekmetingen plus een aantal themametingen. Ook hebben de netbeheerders in dit memo hun voorkeur uitgesproken voor deze optie van minder weekmetingen dan door SEO en Laborelec is aanbevolen.

ACM is het oneens met deze voorkeursoptie van de netbeheerders en blijft voorstander van 250 weekmetingen in de MS- en LS-netten zoals door SEO en Laborelec is aanbevolen. ACM vindt dat de winst in de betrouwbaarheid van de statistische uitspraak over de spanningskwaliteit in de netten in Nederland bij een vergroting van de steekproef van 120 naar 250 weekmetingen de extra kosten hiervoor rechtvaardigt. Deze mening van ACM is in lijn met de bevindingen van SEO en Laborelec.

ACM vraagt de regionale netbeheerders daarom om – net als in de oorspronkelijke opdracht van de rechtsvoorganger van ACM – 250 weekmetingen in de MS- en LS-netten uit te voeren vanaf 2014.

Juridische Bedrijfsnaam	T.a.v.	Aanhef	Postbus	Corresp. postcode	Corresp. Woonplaats
Cogas Infra & Beheer B.V.	de heer drs. M.M. Kirch	heer Kirch	Postbus 71	7600 AB	ALMELO
DELTA Netwerkbedrijf B.V.	de heer mr. S.G. Quast	heer Quast	Postbus 5013	4330 KA	MIDDELBURG
Endinet B.V.	de heer P. Beurskens	heer Beurskens	Postbus 2005	5600 CA	EINDHOVEN
Enexis B.V.	de heer ir. J.J. Fennema	heer Fennema	Postbus 856	5201 AW	's-HERTOGENBOSCH
Liander N.V.	de heer ir. P.C. Molengraaf	heer Molengraaf	Postbus 50	6920 AB	DUIVEN . Locatiecode 2PB1160
N.V. RENDO	de heer G. Hagevoort	heer Hagevoort	Postbus 18	7940 AA	MEPPEL
Stedin Netbeheer B.V.	de heer dr. J.W.A. de Swart	heer De Swart	Postbus 49	3000 AA	ROTTERDAM
TenneT TSO B.V.	de heer ir. J.M. Kroon MBA	heer Kroon	Postbus 718	6800 AS	ARNHEM
Westland Infra Netbeheer B.V.	de heer ing. F.P. Binnekamp MBA	heer Binnekamp	Postbus 1	2685 ZG	POELDIJK